

פז:

השובר את הפועלים פרק שביעי כבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

אימא דבר חרמש אבוי דלאו בר חרמש. כגון חלנות לא חיובל ואס תמחר ולאמאי לא יליף תמחרתם והא ליכא שום פירכא וי"ל דלתיב לא ילפינן מחרמתם משום דהוו שני כמותים הבאים כחד דאמאי אלטרין קרא לילף מחרמתם אלא דואי שני כמותים הנאים כחד נינהו ואין מלמדין ובי דרש מקמה כל בעלי קמה על דמקמרינן בסמוך: **אמר** רבא דהלכותיו דהניא בו. תימה דמכל מקום למה נכתב כרס דהוה ליה למכתב כי תבא בשל רעך דהא קמה קמה דכתיב ב' פעמים דרשינן מרויחוהו מד לרבות כל בעלי קמה ומד לחדש בתלוש^ו והיינו משום דלא הוה ליה למכתב דקמת רעך אלא בשל רעך ושמה אלטרין ליה לשום דרשא:

אלא דמ"ד נזיל כותי מותר בו. פי' בקונטרס דפלוגתייהו בדגנחול ומאכלי (ב"ק דף ק"ג.) וקשיא דהתם אפילו מאן דשרי לא שרי אלא הפקעת הולתחו אבל גזילה ממש מותר כולי עלמא דאסור אלא אוריי דפלוגתייהו לקמן בהמקבל (דף ק"א:) ופס' דליכא דשרי גזילתו ממש וא"ת למאן דאמר גזל כותי מותר מאי עבדי ליה לקרא דחמש עס קונהו דדרשינן בהגזל (ב"ק דף ק"ג:) ודקדק עס קונהו שלא יגלוט עליו ולא יבא עליו דעקיפין ודרש מהתם דגזל הטומי אסור וליכא למימר דס"ל דקרא חייבי כשדים תקיפה על עגלם דלס כן היכי קאמר קרא דלא יבואל אך יאז יבואל והלא הטומי לא יעמנו ללאה ויש לומר דהיכא דליכא חיובל השס מודה דאסור שהטומי בטח עליו ונתן לו כל שכרו והוה חיובל השס אס היה יואל בחוקה קודם היובל:

רעך ולא ש"ה הקדש. דמ"ד כי היכי דשרי רחמנא איסור גזל שאולל משל חבירו הכי נמי הוה אמרנא דשרי בשל הקדש תימה דמינא נפ' ולד טהאט (מעילה דף י"ג.) הפועלים לא יאכלו גרוגרות הקדש וכן פרה לא תאכל כרשיני הקדש ומסיק לה בגמרא מדכתיב לא תחוסם שור דדשו דישו שרן ולא דישו של הקדש ואף אפועלים יליף ליה דה"ג לענין גמר מלאכה דמעשר לא גמרינן בפועל אלא מדיש וא"כ רעך למה לי למעוטי הקדש ועוד למאי אלטרין רעך ג' פעמים מד כרס ושנים נקמה דחד למעוטי הקדש וחד דרש ליה לקמן (דף פ"ח:) לשור נמחוכר ושלישי למאי אמר ולמאן דדרש לשור נמחוכר מקרא אחרינא גס השני אימא ושמה לשום דרשא אלטרין ליה:

שבועך ולא אבייה גסה. אי לאו דכתיב שבועך הוה ממעטינן מואכלת אכילה גסה ודאכילה גסה לא שמה אכילה ולא הוה דרשינן ואכלת ולא מוזהר דשמייה

כגון חלנות לא חיובל ואס תמחר ולא יליף תמחרתם והא ליכא שום פירכא וי"ל דלתיב לא ילפינן מחרמתם משום דהוו שני כמותים הנאים כחד דאמאי אלטרין קרא לילף מחרמתם אלא דואי שני כמותים הנאים כחד נינהו ואין מלמדין ובי דרש מקמה כל בעלי קמה על דמקמרינן בסמוך: **אמר** רבא דהלכותיו דהניא בו. תימה דמכל מקום למה נכתב כרס דהוה ליה למכתב כי תבא בשל רעך דהא קמה קמה דכתיב ב' פעמים דרשינן מרויחוהו מד לרבות כל בעלי קמה ומד לחדש בתלוש^ו והיינו משום דלא הוה ליה למכתב דקמת רעך אלא בשל רעך ושמה אלטרין ליה לשום דרשא:

בשעה שאין גמר מלאכה ובתלוש מן הקרקע מאחר שנגמרה מלאכתו ובדבר שאין גידולו מן הארץ: **גמ'** מנא הני מילי דכתיב יכי תבא בכרם רעך ואכלת אישכחן כרם כל מילי מנא לן גמרינן מכרם מה כרם מיוחד דבר שגידולו קרקע ובשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו אף כל דבר שגידולו קרקע בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו מה לכרם שכן חייב בעוללות גמרינן מקמה קמה גופה מנא לן דכתיב יכי תבא בקמת רעך וקמפת מלילות בידך מה לקמה שכן חייבת בחלה וממאי דהאי קמה קמה דמתחייבת בחלה היא דלמא כל קמה קאמר רחמנא אתיא קמה קמה כתיב הכא כי תבא בקמת רעך וכתיב התם במהחל חרמש בקמה מה התם קמה דמחייבא בחלה אף הכא נמי קמה שכן חייבת בחלה כרם יוכיח מה לכרם שכן חייב בעוללות קמה תוכיח^ו וחזור הדין לא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן דבר שגידולו קרקע ובשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו אף כל דבר שגידולו קרקע בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד מובהק וזוהי ואתא נמי זית דאית ביה צד מובהק וזוהי במה הצד אתי הוא גופיה כרם איקרי דכתיב ויבוער מגדיש ועד קמה ועד כרם זית^ו אמר רב פפא כרם זית אקרי כרם סתמא לא אקרי מכל מקום קשיא אלא אמר שמואל אמר קרא וחרמש לרבות כל בעלי חרמש והאי חרמש מביעי ליה בשעת חרמש אוכל שלא בשעת חרמש לא חיובל ההוא ימואל כלך לא תתן נפקא תינה דבר חרמש דלאו בר חרמש מנא לן אלא אמר ר' יצחק אמר קרא קמה לרבות כל בעלי קמה והא אמרת קמה קמה דמחייבא בחלה הני מילי מקמי דניתי חרמש השתא דאתי חרמש איתרבי ליה כל דבר חרמש ואף על גב דלא מחייב בחלה קמה למה לי לרבות כל בעלי קמה והשתא דנפקא לן מחרמש ומקמה כי תבא בכרם רעך למה לי אמר רבא דהלכותיו כדתיבא כי תבא נאמר כאן ביאה ונאמר להלן^ו לא תבא עליו השמש מה להלן בפועל הכתוב מדבר אף כאן בפועל הכתוב מדבר בכרם רעך ולא

בכרם כותי הניחא למ"ד^ו יגזול כותי אסור היינו דאיצטרך קרא למישרי פועל אלא למ"ד גזל כותי מותר השתא גזילה מותר פועל מביעיא מוקים לה בכרם רעך יולא של הקדש ואכלת יולא מוצין ענבים יולא ענבים ודבר אחר כנפשא כנפש של בעל הבית כך נפשו של פועל מה נפשך אוכל יופטור אף נפשו של פועל אוכל יופטור שבועך יולא אכילה גסה ואל כלך לא תתן בפשעה שאתה נותן לכליו של בעל הבית אוכל ובשעה שאי אתה נותן לכליו של בעה"ב אי אתה אוכל^ו אמר רבי ינאי אין הטבל מתחייב במעשר עד

כגון המוסק בימים והגודר בתמרים: בעלי קמה. העומדים בקומה בארץ והכל ככלל: והא אמרם קמה דמחייבא בחלה הוא. לומר והא כבר אורבינא דליכא למיזף גביש דנקמה נת חלה קאי: **פני מילי.** דליכא למיסיקן ההיא פרכא: **מקמי דדרשינן חרמש.** לרבות קטניות: **השפא.** דדרשינן חרמש ליתא לג"ש ואיתרבי קמה לרבות כל בעלי קמה: **כרס רעך.** ואל כלך לא תתן אלא כרס כותי תתן: **גניחא וכו'.** פלוגתא בהגזל ומאכלי (ב"ק דף ק"ג): **ולא של פקדש.** אסור לאכול: **ולא מולץ.** היין חורק החלזנים: **ולא ענינים ודבר אחר.** לטבול ענינים במלח למתקן שאכל הרבה: **כנפשא.** כאילו הן שלך: **מה נפשך אוכל ופטור.** מן המעשר דהא לא נגמרה מלאכתו למעשר דתתן (מעשרות פ"א מ"ו) יין משיד לבור: **אף פועל אוכל ופטור.** ולא אמרינן הואיל דבאגריה אכיל על כרמו של בעל הבית הוה ליה כמקח ומקח קובעת למעשר אף דבר שלא נגמרה מלאכתו כיון דזכייה אחשייה: **אין הטבל מסתייב.** אפילו מירחו בכרי בשדה: **פני**

6) וקדושי פ: ס"א. ופ"ג. 7) נכרות לה. 8) ובי"ק ק"ב. 9) נכרות לה. 10) נכרות לה. 11) נכרות לה. 12) נכרות לה. 13) נכרות לה. 14) נכרות לה. 15) נכרות לה. 16) נכרות לה. 17) נכרות לה. 18) נכרות לה. 19) נכרות לה. 20) נכרות לה. 21) נכרות לה. 22) נכרות לה. 23) נכרות לה. 24) נכרות לה. 25) נכרות לה. 26) נכרות לה. 27) נכרות לה. 28) נכרות לה. 29) נכרות לה. 30) נכרות לה. 31) נכרות לה. 32) נכרות לה. 33) נכרות לה. 34) נכרות לה. 35) נכרות לה. 36) נכרות לה. 37) נכרות לה. 38) נכרות לה. 39) נכרות לה. 40) נכרות לה. 41) נכרות לה. 42) נכרות לה. 43) נכרות לה. 44) נכרות לה. 45) נכרות לה. 46) נכרות לה. 47) נכרות לה. 48) נכרות לה. 49) נכרות לה. 50) נכרות לה. 51) נכרות לה. 52) נכרות לה. 53) נכרות לה. 54) נכרות לה. 55) נכרות לה. 56) נכרות לה. 57) נכרות לה. 58) נכרות לה. 59) נכרות לה. 60) נכרות לה. 61) נכרות לה. 62) נכרות לה. 63) נכרות לה. 64) נכרות לה. 65) נכרות לה. 66) נכרות לה. 67) נכרות לה. 68) נכרות לה. 69) נכרות לה. 70) נכרות לה. 71) נכרות לה. 72) נכרות לה. 73) נכרות לה. 74) נכרות לה. 75) נכרות לה. 76) נכרות לה. 77) נכרות לה. 78) נכרות לה. 79) נכרות לה. 80) נכרות לה. 81) נכרות לה. 82) נכרות לה. 83) נכרות לה. 84) נכרות לה. 85) נכרות לה. 86) נכרות לה. 87) נכרות לה. 88) נכרות לה. 89) נכרות לה. 90) נכרות לה. 91) נכרות לה. 92) נכרות לה. 93) נכרות לה. 94) נכרות לה. 95) נכרות לה. 96) נכרות לה. 97) נכרות לה. 98) נכרות לה. 99) נכרות לה. 100) נכרות לה.

תורה אור השלם
1 כי תבא בברך רעך ואכלת ענבים כנפשא ושבועך ואל כלך לא תתן: דברים כג כה תתן: 2 כי תבא בקמת רעך וקטפת מלילות בידך ודרמשת לא תתן על קמת רעך: דברים כג כה תתן: 3 שבועה שבעת חספא לך מחרה חרמש בקמה החל לספר שבועה שבעות: דברים טו ט 4 ויבוער אש כלפדיים וישלח בקמת פלשתים ויבוער מגדיש ועד קמה ויער קרם זית: שופטים טו ה 5 בימות תתן שחרו ולא תבוא עליו השקש כי עני הוא ואילו הוא נשא את נפשו ולא יקרא ילך אל יי ויהי כד חטא: דברים טו ט

מוסף רש"י
ואל כלך לא תתן. מכלן שלא דברה תורה אלא כשעת הגזל בשעת שאתה נותן לכליו של בעל הבית. אלא אם שכרו לפיכך ולקשה ליה אכול (דברים כג כח.) אין הטבל מתחייב במעשר. מן המעשר אלא אכילה קבע אסור לטבול מדרגתן וברכות (דף...)